

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

היכל תשיעי
קובץ שלשלת האור
שער שלישי

לקוטי שיחות

בתרגום חפשי ללשון הקודש

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנתם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ויקהל-פקודי

(חלק בא)

יוצא לאור על ידי מערכת

"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושלוש לבריאה

שנת הקהל

מאה ועשרים שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

מחזור הראשון של לימוד הלכות שיחות
שבוע פרשת ויקהל-פקודי, יט"כה אדר, ה'תשפ"ג (ב)

LIKKUTEI SICHOT
TARGUM L'LOSHON HAKODESH

Copyright © 2023
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

ויקהל-פקודי

250

מביעים רק את עצם ההתאספות וההתקבצות של מספר בני אדם (או פרטים) למקום אחד (או לענין אחד), אך יתכן שגם לאחרי האסיפה כו' עדיין כל אחד מהנאספים נותר מציאות נפרדת בפני עצמה; ואילו לשון „ויקהל“ משמעותו שנעשו ל„קהל“, והוא מתייחס לכלל (של האנשים או הפרטים) שנוצר – לא כצירוף של כמה פרטים נפרדים, אלא כפי שהם נעשים כולם יחד למציאות חדשה, קהל אחד.⁴

„פקודי“, שפירושו מלשון מנין⁵, מורה על היותו של כל דבר נפרד ומובדל בפני עצמו, אשר אז דוקא יש מקום לענין הספירה כו'.

ועפ"ז אינו מובן: הלא תוכנן של שתי פרשיות אלו הוא באופן הפכי מהנ"ל. שתי הפרשיות עוסקות בעשיית המשכן והכלים, אך יש חילוק עיקרי ביניהן:

פרשת ויקהל עוסקת בעשיית כל

א. בענין שמות הפרשיות, הודגש כבר פעמים רבות¹ שהתוכן של כל פרשה מרומז בשמה². וכן צריך לומר גם בפרשיות ויקהל-פקודי – שהשם „ויקהל“ מבטא את נקודת תוכנה של הפרשה הראשונה, ו„פקודי“³ – את נקודת תוכנה של הפרשה השנייה.

אולם לכאורה, אין התאמה בין תוכנן של שתי פרשיות אלו לשמותיהן, ויתר על כן – לא זו בלבד שאין הם מתאימים זה לזה, אלא הם אף הפכיים זה מזה בתוכנם, כדלקמן.

„ויקהל“ לפי פשוטו פירושו אסיפה וקיבוץ של כמה וכמה יחידים או פרטים. והחילוק בין הלשון „ויקהל“ ובין לשונות אחרים המציינים הצטרפות של כמה יחידים או פרטים יחד – כגון אסיפה, קיבוץ, לקיטה וכדומה – הוא, ששאר הלשונות

(1) ראה לקו"ש ח"ה ע' 57 ואילך. חט"ו ע' 145 ואילך. לעיל ע' 146. ובכ"מ.

(2) ולא רק לפי שתיבה זו (או שתי תיבות אלו) היא התחלת הסדרה, כדמוכח מהשמות „נח“ ו„תולדות“ (ראה לקו"ש ח"ה ע' 354 ואילך. ועוד).

(3) כן נק' פרשיות אלו במנהג ישראל „ויקהל“, „פקודי“. אבל בסדר הרס"ג (סדר קריאת התורה) וברמב"ם (ב„סדר תפלות“ שלו (בסו"ס אהבה) בסופו) „ויקהל“, „אלה“ פקודי. וראה לעיל ע' 146 הערה 6. לקו"ש ח"ה ע' 58 ובהערה 9 שם.

(* ברמב"ם שם „ואלה“. וכ"ה בדפוס רומי לפני ר"מ.

(4) ראה ויקרא ד, יג ואילך. וראה יבמות (נז, א) קהל גרים לא אקרי קהל. ועוד. ולהעיר מפרש"י (בא יב, ו) ד"ה קהל עדת ישראל. וראה צפע"ג כללי התורה והמצות ערך צבור.

(5) ראה ת"א ותיב"ע ר"פ פקודי. פרש"י שם. וראה לקמן בפנים סעיף ב.

(6) אחרי ש„הקדים להם אוהרת שבת לציווי מלאכת המשכן לומר שאינו דוחה את השבת“ (פרש"י ר"פ ויקהל), הציווי על נדבת המשכן, הציווי דכל חכם לב יבואו ויעשו המשכן וכל פרטי הכלים וסיפור נדבת בני" למלאכת המשכן.

חלקי ופרטי עניני המשכן; היריעות בפני עצמן, הקרשים בפני עצמם, וכן כל אחד מכלי המשכן בפני עצמו – המנורה, השולחן כו'.

ב. בפשטות היה ניתן ליישב זאת: פירוש „ויקהל“ בפשוטו של מקרא הוא הקהלת כל בני ישראל.

ולפי זה אפשר לכאר גם את הקשר בין „ויקהל“ (על שם הקהלת בני ישראל) למלאכת המשכן המסופרת לאחרי זה:

ענין ויקהל¹³ – שכל בני ישראל נעשו קהל אחד – הוא הקדמה והכנה לעשיית המשכן. כדי שהמשכן יהיה משכן של כלל ישראל – „ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם“¹⁴, בתוך כל ישראל – תרומת ונדבת כל יחיד מישראל למלאכת המשכן צריכה להיות באופן שיופקע ממנה גדר ממון יחיד (ממון בבעלות יחידים רבים), ואפילו גדר ממון שותפים (יחידים הנעשים לשותפים), ויהיה זה ממון בבעלות מציאות אחת – ממון ציבורי¹⁵. ולפיכך ההקדמה לזה היא התקבצות כל (בני ישראל) היחידים להיות לקהל אחד.

אבל עדיין השאלה בעינה בנוגע

ואילו החידוש של פרשת פקודי בנוגע למלאכת המשכן הוא: לאחר ההקדמה – טַךְ הכל של הזהב הכסף והנחושת (בא, כמאמר מוסגר, סיום המסופר בפרשת ויקהל – עשיית חלקי המשכן וסיפור עשיית בגדי הכהונה, ולאחר מכן), מופיע טַךְ הכל של הענין כולו – הבאת כל הדברים יחדיו אל משה⁸, וציווי ה' להעמידם כולם יחד (הקמת המשכן וכל כליו⁹), ועמו – הציווי על כל עבודותיו של המשכן (כשהן מוזכרות רק בכללות), וכן קיום הדבר בפועל, הכל יחד (ההקמה והעבודות), על-ידי משה¹⁰, עד אשר נעשה הכל למשכן שלם אחד ו„כבוד ה' מלא את המשכן“¹¹.

ולפי זה, תוכן הפרשיות הוא ההיפך הגמור משמותיהן: תוכנה של פרשת ויקהל (ביחס למשכן) הוא – פרטי וחלקי המשכן, כל אחד כפרט ומציאות לעצמו, ולא הענין של „ויקהל“. ואילו בפרשת פקודי מופיע הצירוף והחיבור של כל הפרטים הללו – הצטרפותם יחד של כל חלקי ופרטי המשכן למציאות אחת („קהל“, „משכן“), המשכן בשלימותו – היפך

(7) לו, ח ואילך.

(8) לט, לג ואילך.

(9) מ, א ואילך.

(10) שם, יז ואילך.

(11) שם, לד-ה.

(12) ראה רמב"ן ר"פ פקודי, ועל דעת רבים אלה פקודי המשכן יחזור אל הנזכרים למעלה יאמר כי המשכן וכליו שהוא הבית והחצר וכל הנעשה להם פקודי עבודת הלויים כו' ואין כן דעתי כו' אבל אלה פקודי ירמוז על אשר יזכיר בפרשה למטה כו'". וראה פרש"י ר"פ פקודי. שם ד"ה עבודת הלויים ובמפרשי רש"י. וראה אברבנאל וכלי יקר כאן. ועוד.

(13) ראה לקו"ש ח"ו ע' 217 ואילך.

(14) תרומה כה, ח.

(15) ראה ר"ה ז, ריש ע"ב.

ל"פקודי" – שבה לא מצינו מנין, אלא סך הכל של הזהב הכסף והנחושת.

ובאמת, גם בנוגע ל"ויקהל" אין הביאור הנ"ל מספיק, כי מאחר שעניני התורה הם בתכלית הדיוק, מובן שכשם שבכל מקום שמו של דבר מבטא את תוכנו, כן הוא גם בנוגע לשמות הפרשיות – ובעניננו: "ויקהל" – שהשם אינו מבטא רק את ההקדמה לתוכן העיקרי של הפרשה, אלא (גם) את הנקודה העיקרית שלה.

ג. ויובן בהקדם דברי הרמב"ם (בספר המצוות) בנוגע למצות בנין בית המקדש¹⁶: "שצונו¹⁷ לבנות בית הבחירה לעבודה בו יהיה ההקרבה והבערת האש תמיד כו' והוא אמרו יתעלה ועשו לי מקדש". ובהמשך לכך כתב: "שזה הכלל כולל מינים רבים שהם המנורה¹⁸ והשלחן והמזבח וזולתם כלם מחלקי המקדש והכל יקרא מקדש וכבר ייחד הציווי¹⁹ בכל חלק וחלק"²⁰.

וצריך להבין: לאחר שכתב הרמב"ם שהכלים כולם הם "מחלקי המקדש והכל יקרא מקדש" – היינו שהם פרטים מתוך הכלל, מצות עשה, ועשו לי מקדש" – לשם מה הוסיף וכתב, "וכבר ייחד הציווי בכל חלק וחלק", דברים המדגישים לכאורה תוכן הפסוק,

16 מ"ע כ. וראה לשונו שם שורש יב.

17 כ"ה הלשון בסהמ"צ לפנינו. ובתרגום הר"ח העליר ור"י קאפח בשינוי לשון.

18 בקאפח, שהכללות הזאת כוללת פרטים, ושהמנורה והשלחן כו". ובהעליר, כולל חלקים ושהמנורה כו".

19 בקאפח: וכבר נתייחד ציווי לכל חלק וחלק.

20 וראה בארוכה לקו"ש ח"א ע' 116 ואילך.

שכל חלק וחלק מכלי המקדש הוא ענין בפני עצמו ומצוה בפני עצמה?²¹

ובכלל – למאי נפקא מינה הוספה זו שבדברי הרמב"ם שם?

ד. וי"ל ההסברה בזה:

גדר שייכותם של כלי המשכן אל המשכן עצמו אפשר לפרש בכמה אופנים – מעין האופנים שאפשר לומר בנוגע לכלל המורכב מפרטים²²:

א) כל אחד מן הפרטים אינו מציאות בפני עצמו, וכל מציאותו היא רק מה שעלידי התאחדות כולם יחד נעשית מציאות אחת – הכלל. בנוסח אחר: מציאות הפרטים אינה אלא הכשר בלבד למציאות הכלל.

[מעין דוגמא לזה²³: גדר חצי שיעור לדעת ריש לקיש, שחצי שיעור מותר מן התורה²⁴, ורק כשמצטרפים שני חצאי שיעור – נעשית מציאות חדשה, ואז מתחדש האיסור מן התורה²⁵].

ב) גם הפרטים בפני עצמם הם

21 ובסהמ"צ בשורש יב (שנזכר במ"ע כ' ,וכבר בארנו שזה הכלל כו") כתב: ואחר כך בא לתאר חלקיו ואיך יעשה, ואין ראוי שימנה כל מה שאמר בו ועשית מצוה בפני עצמה. וראה מפרשי סהמ"צ שם ובמ"ע לג.

22 ראה מפענח צפונות פרק ד כמה אופנים וביאורים בשייכות כלל ופרט. וש"נ.

23 יש לומר דוגמא במצוה (לא רק באיסור ככפנים): חוט א* מארבע חוטי הציצית, שאין עליו שם בפ"ע, כי ענינו הוא רק שע"י צירוף ד' חוטי"ן נעשה למציאות ציצה אחת.

24 יומא עד, א.

25 וראה לקו"ש ח"ז ע' 110. וש"נ.

* משא"כ ציצה א' שלימה – ראה מנחות כז, א במשנה, ובגמ' שם לז, ב. הובא במפענח צפונות שם ס"ז.

או משחרב בית המקדש²⁹ (הכלל)³⁰, מן התורה. אלא שיש לומר שהקדושה הנשארת היא רק מדרבנן³¹.

מציאות, אלא שעל-ידי הצטרפותם יחד הם יוצרים גם ענין חדש, שלא היה לפני כן, כשכל פרט היה בפני עצמו.

[על-דרך דין עשרה מישראל לדבר שבקדושה, שכל אדם מישראל בפני עצמו יש בו קדושה, אבל כשעשרה מישראל נאספים יחד, נוצרת (גם) קדושה נעלית יותר, ואז אפשר לומר דבר שבקדושה].

ג) כל אחד מהפרטים אינו מציאות חשובה בפני עצמו; אבל כשהם מתאחדים ומתהווה מהם כלל, אזי כל פרט מקבל חשיבות גם לעצמו.

[על-דרך-זה י"ל במשכן ובית המקדש גופא: החצר, אהל מועד וקדש הקדשים²⁶, כשכל אחד מהם הוא בפני עצמו (בטרם קיימת המציאות של כל המשכן וקדושתו), הנה כיון שמציאות קדושת המשכן אינה בעולם – ממילא אין חלות קדושה על החצר וכו'; אבל לאחר הקמת כל המשכן (המקדש), חלה הקדושה על כל חלק פרטי, החצר, אהל מועד וקדש הקדשים, נוסף על הקדושה הכללית דהמשכן, המקדש²⁷.

וי"ל שקדושת החלקים במקומה עומדת אפילו בנסוע המשכן ובפירוקו²⁸,

המקדש נתקדש בעמידה ובפירוק . . ובפירוק מנין כו'. וראה אמבואה דספרי שם.

(29 בתוד"ה מאי זבחים (שם סע"ב): „זהו ימא לומר דהא ירושלים לא נתקדשה אלא בשביל הבית ואיך יתכן שקדושת הבית תבטל וקדושת ירושלים קיימת“. אבל צע"ג אם כו"ע ס"ל כן, כי י"ל שלאחרי שכבר נתקדשה ירושלים – נעשת קדושה בפ"ע. מעין דוגמא לדבר: כהן שנתחלל אביו לא נתחלל הבן.

(30 להעיר: פירוק המשכן לגבי חורבן ביהמ"ק או ביאת פריצים* – י"ל סברות הפוכות (ובפרט מה"ח): א) פירוק המשכן מבטל (ממעט) פחות (שהרי אין כאן חילול, שינוי בעלות וכו'), ב) מבטל (ממעט) יותר – כיון שע"פ הוי" יסעו (בהעלותך ט, כ. שם, כג) ומפקדים המשכן, הפה שהקים הוא הפה וכו' – וע"ד באיסורא כשהפה שאטר מתיר – שמבטל לגמרי**.

אבל (היפך הנ"ל) אין לומר דהפירוק מחליש קדושת המשיחה (שהייתה רק פעם א') ובמילא גם לא זה שעבודתו מקדשתו שהרי היא דוגמתה וכו' (ראה שבועות טו, רע"א. ספרי נשא ז, א. תוספתא סוטה רפ"ג. שו"ת צפע"נ דווינסק ח"א סי' פ).

(31 ראה רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ו הי"ד-טו. השגת הראב"ד שם ונ"כ שם. ומלשון הרמב"ם משמע דלא רק דכללות המקום נשאר בקדושתו

(* ראה ע"ז נב, ב. פרש"י שם. בעל המאור ומלחמות שם. רמב"ן וריב"א מכות יט, א.

(** להעיר ממי"ש הצפע"נ מהד"ת ג, ג ואילך ועוד (הובאו ונסמנו בצ"פ על הרמב"ם עבודה המלוקט הל' ביהב"ח פ"א הי"ד) בבאו פריצים וחללוהו, דכשנתבא ליד ישראל אז נתקדשה בקדושה א', חזרת הקדושה עליהם. ועד"ז כ' בשו"ת בית יצחק או"ח סי' כז בתחלתו.

ולהעיר מלשון הרמב"ן במלחמות ע"ז שם: שהרי נביא מתנבא על המקדש שיחורב ואמר שיצא לחולין וגזיה"כ ה' הכל . . והיינו דכתיב נמי נתתיו ביד זרים לבוא כו'.

26 ראה רמב"ם הל' בית הבחירה פ"א ה"ה.

27 וכפשוטו לשון המשנה (כלים פ"א מ"ו

ואילך. רמב"ם שם פ"ו הי"ג ואילך) עשר קדושות הן כו' עזרת ישראל מקודשת ממנה כו' עזרת כהנים מקודשת כו'. וראה רמב"ם הל' תמורה פ"ד הי"א דאין משנים מקדושה לקדושה בקדושת בדק הבית. – וידועה השקו"ט איזו מעשר המעלות מה"ת. וראה לקו"ש חט"ז ע' 287 ואילך. וש"נ.

28 ראה זבחים ט, ב ואילך ובמפרשים שם.

מנחות צה, א ואילך. ספרי זוטא נשא ז, א:

ה. מעין כל זה יש לומר בנוגע לכללי המשכן³²:

(א) בתחילה אין בהם שום חשיבות (קדושה), אבל לאחר גמר עשיית כל הכלים, או לאחר הקמת המשכן והכנסת הכלים בו בפעם הראשונה, אזי³³ מתהווה מציאות המשכן –

כ"א גם קדושה הנוספת דחלקי המקדש, ק"ק היכל ועזרה, שהם עיקר הבית (רמב"ם שם פ"א ה"ה), שלכן "מקריבין הקרבנות כולן . . ואוכלין ק"ק בכל העזרה אע"פ שהיא חרבה ואינה מוקפת מחיצה". שלכ"ז צריכין קדושה פרטית דחלקי המקדש. וראה צפע"נ על הרמב"ם הל' תרומות פ"א ה"ה (ו, ב). ובהמובא בצפע"נ עבודה בהלכה הנ"ל. וראה אנציקלופדי' תלמודית ע' ביהמ"ק (ע' רלד). וש"נ.

ולהעיר גם מהשקו"ט אם הקדושות תלויות זב"ו וכשבתלה קדושת א' (ע"י שבאו בה פריצים וחללוהו) בטלה גם קדושה השני' (ראה מכתבי תורה מכתב ו). – וראה לקו"ש ח"א ע' 150 ואילך.

(32) בכל הבא לקמן ראה צפע"נ עה"ת פ' ויקהל לה, יו"ד. ובהערות שם. פקודי מ, ט. וש"נ. – וראה צפע"נ מהד"ת עג, סע"ג ואילך. פא, א. פב, ג-ד. מפענח צפונות פ"ב ס"א (ע' פג). ועוד (ועיי"ש במקומות הנ"ל דמחלק בין המשכן ומקדש).

(33) או רק אחרי שלימותו במטרתו* (שקריבו בו קרבנות), או – גם שירדה שכינה (או – גם לאחר סיום כל החינוך (גם להנשיאים) – ראה צפע"נ מהד"ת י, א). להקרבת הקרבנות צ"ע שאולי די מציאות (וקדושת) חצר (ובו המזבח) ואפילו קודם שהוקם האהל מועד וק"ק (אפילו בפעם הא'?). וראה

„נקרא מקדש“. אבל גם אז אין הם מקבלים גדר של חשיבות פרטית, אלא הם רק על-דרך חלקי גוף הבנין, קרשי המשכן והיריעות: כשם שאלו אינם אלא חלקים המרכיבים את המשכן, על-דרך-זה בנוגע לכלים.

בסגנון אחר: גדר המשכן הוא שישנם יריעות וקרשים אדנים ושלחן מנורה ומזבחות. וכשם שהיריעות והקרשים והאדנים אינם אלא חלק מכללות הבנין, כך הכלים אין להם חשיבות בפני עצמם. ועפ"ז צריך לומר שהציווי „ולא יבואו לראות כבלע גו"ו (וכיוצא בזה), דמיירי לאחר פירוק המשכן, הוא ציווי חדש לגמרי, ואינו תולדת הציווי על קדושת קדש הקדשים³⁴.

(ב) הכלים יש להם חשיבות מצד עצמם גם לפני שישנו המשכן בשלימותו. המנורה היא ענין בפני עצמו, ועל-דרך-זה השלחן והמזבחות; אלא שעל-ידי הכנסתם אל המשכן הם גם משלימים את המשכן, ואזי נעשית מציאות המשכן בשלימות.

(ג) מצד עצמם, בעת עשייתם, אין³⁵ בהם כל חשיבות מצד עצמם, אבל לאחר הקמת המשכן והכנסת הכלים בתוכו, חלה על כל כלי וכלי חשיבות בפני עצמו, ויורדת קדושה פרטית מיוחדת לכל כלי לעצמו – קדושת

מגילה י, א: א"ר אליעזר שמעתי כו' ובפרש"י שם ד"ה קלעים. וראה תוס' רי"ד מגילה שם: דר"מ סובר . . צריך קלעים לתו"מ הצריכים במה גדולה כו'. – וראה לקו"ש ח"א ע' 218 ואילך. (34) ראה בהנסמן לעיל הערה 28. צפע"נ מהד"ת עג, סע"ג.

(35) אבל גם באופן זה י"ל שיש להם חשיבות (קדושה) בפ"ע ולאח"כ – נתוספה קדושה.

(* להעיר מחידושים וביאורים להיעב"ץ לרמב"ם הל' ביהב"ח רפ"ד. ולהעיר מנכות בסופה: ראו שונע יוצא מביט קדשי הקדשים . . אמרו לו מקום שכתוב בו והזר הקרב יומת ועכשיו כו'. וראה ערך לנר שם. לקו"ש ח"ט ס"ע 71 ואילך.

(* ראה רמב"ם ריש הל' ביהב"ח. סהמ"צ מ"ע כ. וראה לקו"ש ח"א שם.

הנפקא־מינה בדבר – מהו תוכנה של הכוונה לשמה:

לאופן הראשון – שגדר הכלים אינו אלא היותם חלק מהמשכן – הרי"ל³⁹ תחילת עשייתן לשמה היא לשם קדושת המשכן.

לאופן השני הנ"ל – שפרטי הכלים יש להם חשיבות בפני עצמם⁴⁰, גם בטרם ייעשו לחלק מהמשכן – הכוונה לשמה (בשעת עשיית הכלי) צריכה

דלשמי פרטי (לשם מזבח), משא"כ בשאר כלים שבהם דין לשמי הוא בכלל לשם המקדש (ראה לקמן בפנים). ד) דפליגי בזה רש"י והרמב"ם: לרש"י דועשו לשמי בית קדושה הוא רק בהבנין ולא בהכלים [רש"י פ"ב תרומה (שם, ט) וכן תעשו – לדורות, אם יאבד אחד מן הכלים או כשתעשו לי כלי בית עולמים כו' כתבנית אלו תעשו אותם], היינו שפירוש "וכן תעשו" על תבניתם ולא כוונה לשמה כבקריית ספר הנ"ל בפירוש דברי הרמב"ם שעשיתו לשם הקודש], משא"כ במזבח ידש לימוד מיוחד; אבל להרמב"ם ד"אין עושין כל הכלים מתחלתן אלא לשם הקודש", אין לימוד מיוחד דלשמי במזבח. וראה צפע"נ עה"ת יתרו שם. צפע"נ לרמב"ם (המלוקט) סוף פ"א מהל' ביהב"ח ואכ"מ.

39) ואולי י"ל דלפי אופן זה, מכיון שענינם הוא רק חלק מבנין והקמת כללות המשכן, י"ל דדין לשמה בהם חל רק כאשר מקימים את המשכן ומכניסין אותו לתוכו, ולא מתחלת עשייתן דהוי רק הכשר דהכשר (וראה הערה שלפנ"ו). ולהעיר מדין לשמה בציצית (ראה לעיל הערה 23) שצריכים שיהיו טווין ושווין לשם ציצית.. ויש בעלי נפש שמחמירין על עצמן אפילו בניפוץ הצמר אבל אין נוהגין כן "שו"ע אדה"ז שם סי"א ס"ג. וש"נ).

40) לכאורה י"ל דכ"ה דעת הרמב"ן בהשגותיו לטה"מ מ"ע לג דפליג על הרמב"ם וס"ל שאין הכלים חלק מן הבית, אבל הם שתי מצות כו' עי"ש אבל י"ל שס"ל כן רק בנוגע לביהמ"ק, משא"כ בנוגע למשכן. ראה צפע"נ דלעיל הערה 32.

מנורה, קדושת שלחן וכו'³⁶ (נוסף על הקדושה הכללית כחלק מקדושת המשכן בכלל).

ו. וי"ל אחת מהנפק"מ לדינא שבין האופנים הנ"ל:

עשיית כלי המשכן (ומקדש) צריכה להיות לשמה³⁷ – "אין עושין כל הכלים מתחלתן אלא לשם הקדש"³⁸.

36) להעיר מלשון הרמב"ם (הל' תמורה שם): כיצד אם הקדיש לבדק ההיכל לא ישנה לבדק המזבח. אבל להעיר דגם לדעת הרמב"ם דכל הכלים (וגם המזבח) הם בכלל המ"ע דועשו לי מקדש (כנ"ל בסהמ"צ שם. וראה כס"מ במנין המצות בריש ספר היד מ"ע כ), הרי יש ענין מיוחד במזבח, שמקריבין על המזבח הזה כל הקרבנות אע"פ שאין שם בית" (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ב ה"ד). שהקרבנות הקרבנות היא עיקר המ"ע דועשו לי מקדש, כמ"ש הרמב"ם ריש הל' ביהב"ח. וראה בארוכה לקו"ש ח"א שם. 37) וכמ"ש רש"י (תרומה כה, ח) "ועשו לי מקדש" – "ועשו לשמו בית קדושה".

38) רמב"ם הל' ביהב"ח ספ"א. וראה קריית ספר להמבני"ט שם, דכתבי את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן תעשו, משמע דעשיית כל הכלים דומי' דמשכן דעשיתו לקודש מתחלתו כדמשמע ועשו לי מקדש שמתחלת עשיתו יהי לשם הקודש כו'.

בפרש"י יתרו כ, כא: מזבח אדמה תעשה לי – שתהא תחלת עשייתו לשמי". ומזה מוכח לכאורה, ש"ע"פ פשוטו ש"מ עכ"פ) רק במזבח יש דין דלשמה ולא בשאר כלים. ולפי"ז צ"ל ד"ועשו לשמי בית קדושה" הוא רק בבנין המשכן עצמו ולא בכלים.

אבל י"ל ובכמה אופנים: א) דלמדין מהמזבח לשאר הכלים. ב) דבמזבח החידוש הוא שצ"ל תחלת עשייתו לשמי, משא"כ בהמשכן ובכלל שאר הכלים (וראה מכילתא דרשב"י יתרו שם: "תעשה לי שתהא חציבתן והבאתן ובנייתן לשמי"*) ג) במזבח יש דין מיוחד

* וראה ירושלמי יומא פ"ג ה"ו. קה"ע שם. מלחמות ה' להרמב"ן סוכה פ"א (ט, א).

בפני עצמה לאחר גמר עשייתו (כאופן השלישי), וממילא הכוונה „לשמה“ שבעשיית הכלים צריכה להיות באופן זה, וכנ"ל.

ז. וזהו הרמז בנתינת השם „ויקהל“ לפרשה העוסקת בעשיית כל חלקי המשכן: „ויקהל“ מורה על אופן עשיית הכלים – שפעולת מלאכת המשכן וכל כליו נעשתה באופן של „ויקהל“. כלומר, אע"פ שעל כל כלי בפני עצמו ועל כל חלק במשכן נאמר שוב בכתוב „ויעש“⁴⁵, הרי הכוונה בעשיית כל כלי וכלי לא היתה (רק) בתורת עשייה ופעולה פרטית של כלי פרטי, אלא היה זה „ויקהל“ – הקהלה ואיחוד של כל חלקי המשכן לעשיית משכן אחד.

וטעם הדבר, כי בטרם נשלם המשכן, אין לכל כלי בפני עצמו חשיבות (לעצמו); כל ענינו הוא היותו פרט מתוך (הכלל –) המשכן.

אולם בפרשת פקודי, שבה נאמר „ותכל כל עבודת משכן אהל מועד“⁴⁶ ומתוארת בה הקמת המשכן וכל כלי המשכן עמו – הנה אז הורגש הענין של „פקודי“, שישנה (גם) מציאות של פרטים בפני עצמם, ולא רק הענין הכללי של המשכן כנ"ל; כי לאחר הקמת המשכן כולו מתחדשת החשיבות שבכל כלי בפני עצמו, כנ"ל באורך.

ח. כל ענין בתורה הוא ענין נצחי והוראה נצחית, ועל אחת כמה וכמה המשכן שענינו הוא „ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, בתוך כל אחד ואחד

להיות לשם קדושתו הפרטית⁴¹ של כלי זה: מגורה, שלחן וכר⁴².

ולאופן השלישי הנ"ל, הרי מאחר שבעשיית הכלים והכנסתם למשכן חל לא רק השם הכללי והקדושה הכללית של המשכן, אלא גם קדושה בפני עצמה – צריכה להיות תחילת עשייתם לשם שני הענינים: „לשמה“ – לשם (מצות) קדושת המשכן, ו„לשמה“ פרטי, לשם הכלי הפרטי⁴³.

ועפ"ז יש לומר, שמה שהוסיף הרמב"ם – לאחר מה שכתב „כולם מחלקי המשכן והכל יקרא מקדש“ – „וכבר ייחד הציווי בכל חלק וחלק“, מלמדנו, שאע"פ ש„זה הכלל (מצות ועשו לי מקדש) כולל מינים רבים“, היינו שהציווי „ועשו לי מקדש“ פירושו מלכתחילה עשיית משכן הכולל כלים – הרי כיון שעל עשיית כל אחד מהם ישנו ציווי⁴⁴, חלה עליו קדושה

256

41) להעיר מהדיעות בדין לשמה במצה (שו"ע אדה"ס סי' תנג סי"ד. ושו"נ).

42) ראה לעיל הערה 38.

43) ואולי י"ל גם נפק"מ בין הסברות הנ"ל ב"מ"ן הקמתו, דאין בונין את המקדש בלילה שנאמר (בהעלותך ט, טו) וביום הקים את המשכן ביום מקימים ולא בלילה (שבועות טו, ב. רמב"ם שם הי"ב), אם גם הכלים בדין זה: לאופן ה' אינם בדין זה, כיון שעשיית הכלים עצמן אינה בגדר הקמת המשכן (וכ"ה בערוך לגר סוכה מא, א בתוד"ה אי נמי. הר המור"ה הל' ביהב"ח פ"א סק"ב. וראה צפע"נ מהד"ת ג, ג. ובכ"מ). משא"כ לאופן הא' והג' דהוי חלק מעשיית והקמת המשכן (וראה פנים יפות ר"פ ויצא דכתב ע"ז דאין בנין ביהמ"ק בלילה, „וכי"ש עשית המזבח“). ולהנ"ל הערה 39 י"ל דלאופן הא' אין בעשיית כלים עצמם גדר דהקמת המשכן, כ"א בהכנסתו במשכן.

44) אף שאינה מ"ע ב"פ.

45) ראה לשון הרמב"ם בסה"מ שרש יב. צפע"נ פ' ויקהל (הנ"ל הערה 32).

46) לט, לב.

ועל כך מורה לו הפרשה, שבעשיית כלי המשכן היתה עשיית כל כלי עשיה נפרדת מעשיית כל שאר הכלים, עד שלכל כלי נאמר בכתוב „ויעש משלו, המציין את התכונות המיוחדות לכלי זה – ומכל מקום אומרת תורת אמת שזהו ענין של „ויקהל“: כל מציאותם היתה בהיותם חלק מן המשכן כולו.

ועל-דרך-זה על יהודי לדעת, שההתחלה ונקודת התוכן של כל הענינים היא, לכל לראש, שעליו לכלול עצמו ביחד עם כל שאר ישראל – „ויקהל“, וזאת באופן שעיקר כל מציאותו הוא היותו חלק מ„קהל“.

ועל כן – עוד בטרם יפנה להתפלל על צרכיו האישיים (שהיא מצות עשה מן התורה – מצות עשה דתפלה)⁵⁴, צריך הוא להתכלל עם כל ישראל, באמירת „הריני מקבל עלי מצות עשה של ואהבת לרעך כמוך“⁵⁵.

וגם בשעת התפלה „אל תפרוש מן הציבור“⁵⁶, שהרי גם הבקשות עצמן אינן נאמרות בלשון יחיד, כאדם המבקש (רק) עבור עצמו, אלא בלשון רבים: „וחננו מאתך כו“, „השיבנו אבינו כו“, ועל-דרך-זה בכל הברכות, עבור כל ישראל כאחד.

ומאידך גיסא: כאשר אדם עוסק בפעולה למען הכלל, הוא עלול לבוא לידי מסקנא שעבודה מסוימת זו אין

מישראל⁴⁷. ומובן, שהענין הנ"ל של „ויקהל“ ו„פקודי“ שבבנין המשכן ישנו גם בקיום „ושכנתי בתוכם“, בנוגע לישראל.

מצד אחד אומרת התורה שכל בני ישראל הם ציבור אחד, וכל ישראל יחד מצטרפים לקומה אחת שלימה⁴⁸. כאשר יש חסרון ח"ו של יהודי אחד, יש חסרון בקומה השלימה כולה⁴⁹.

ומאידך גיסא נאמר בתורה שכל יהודי בפני עצמו הוא „עולם מלא“⁵⁰, עד ש„כל אחד ואחד חייב לומר בשבילי נברא העולם“ – כל העולם, כל סדר ההשתלשלות, כולל גם כל אחד ואחד מבני ישראל, „בשבילי נברא“. וכל אחד מחוייב לומר כן, ואפילו „חוטב עציך“ ו„שואב מימך“⁵¹, מהגדול שבגדולים ועד הקטן שבקטנים.

וכאן באה ההוראה משמות הפרשיות „ויקהל“ ו„פקודי“:

יהודי עלול לחשוב, שלכל לראש הרי הוא מציאות בפני עצמו – לא מציאות „יש“ ח"ו, אלא מציאות דקדושה, בתור בן ישראל – „עבד מלך מלך“⁵², לשמש את קונו⁵³: יש לו תפקיד ועבודה המיוחדים לו; אלא שבהוספה לזה הוא גם כולל עצמו יחד עם כלל ישראל.

47 ר"ח שער האהבה פ"ו קרוב לתחלתו.

שלה שער האותיות אות ל. ובכ"מ.

48 ראה לקו"ת ר"פ נצבים. ובכ"מ.

49 וראה סהמ"צ להצ"צ מצות אהבת ישראל.

קונטרס אהבת ישראל.

50 סנהדרין לו, א במשנה.

51 ר"פ נצבים.

52 ספרי (ופרשי"י) דברים א, ז. פרשי"י לך

טו, יח.

53 קדושין בסופה.

54 ראה סהמ"צ להצ"צ שרש מצות התפלה

בתחלתו. וש"נ.

55 שער הכוונות בתחלתו. ועוד. סדור

אדמו"ר הזקן קודם מה טובו. וראה סהמ"צ

להצ"צ שבערה⁴⁹.

56 אבות פ"ב מ"ד. וראה ברכות כט, סע"ב

ואילך.

שני עניני שלימות שונים ונפרדים. ולכן, כאשר מודגשת מעלת הכלל, הדבר מחליש את חשיבות הפרט; וככל שההדגשה מכוונת יותר אל הפרט, הדבר גורע מחשיבות הכלל.

משא"כ מצד העצם והפנימיות של איש ישראל, שכולם מתאימות ואב תחת אב לכולנה⁵⁹, ועל-דרך-זה (והסיבה לזה –) מצד עצמותו יתברך, שאצלו ריבוי הפרטים אינו בסתירה לאחדות ופשיטות. וכידוע⁶⁰, שדוקא מצד הפשיטות דלמעלה בא ריבוי התחלקות דוקא. כלומר, יש כאן ריבוי והתחלקות, אך לא זו בלבד שהריבוי אינו בסתירה לפשיטות, אלא אדרבה: הריבוי הגדול מבטא ומגלה את הפשיטות דלמעלה.

ועל כן משתקף הדבר, כנ"ל, גם ביהודי – „ישראל וקב"ה כולא חד"⁶¹ – שזה שבני ישראל מצטרפים כולם ל„עם אחד" אינו בסתירה למציאותו של כל יהודי בתור יחיד, כי אם אדרבה: מאחר שהאחדות באה מצד עצם מהותו של יהודי (אשר היא ועצמותו יתברך „כולא חד", כביכול), הרי אחדות זו באה לידי ביטוי גם במציאותו וה„ציור" הפרטי של כל יהודי, כי העצם של כל דבר נמצא בכל פרט ופרט שבו⁶².

י. על-דרך החיבור בין „ויקהל" ל„פקודי" שישנו בנוגע לישראל, על-

לה כל שייכות לשלימותו האישית; שלימותו תלויה בעבודתו בתור יחיד, ואין זאת אלא שלצורך הכלל מוותר הוא על שלימותו ופועל למען הכלל.

ועל כך נאמר לו – אדרבה: הקמת המשכן עבור כלל ישראל היא באופן של „פקודי" – כל אחד מהכלים נספר (וקיבל חשיבות) בנפרד הן בעת הבאתו אל משה, הן לאחר מכן בציווי השם למשה אודות כלי זה, והן לאחר מכן בקיום הציווי אודות הכלי על-ידי משה. כאשר יהודי פועל למען כלל ישראל, הדבר מקנה שלימות (גם) לו עצמו בתור יחיד.

ט. טעם הדבר ש„התכללות" זו מוכרחת – שבעת שאדם עוסק בעניניו הפרטיים צריך שיתקיים „ויקהל", להתכלל עם הציבור; ומאידך, הקמת המשכן עבור כלל ישראל היא באופן של (ומביאה לידי) „פקודי", השלימות של כל יהודי בתור יחיד – כי בעצם, אצל יהודי, שני ענינים אלו – „ויקהל" שבו ו„פקודי" שבו – תחת המה [ולכן ריבוי (ברוב ה)שנים⁵⁷ פרשיות ויקהל" פקודי מחוברות, ומשמעותו של דבר שהן נעשות לפרשה אחת⁵⁸]:

בגלוי ובחיצוניות (בדרגא של „גילויים") הכלל והפרט עומדים בסתירה זה לזה, ועל-כל-פנים הם

258

(57) כי פרשיות אלו מחוברות בו' (מז) הקביעות דשנה פשוטה, ונפרדות רק באחת מהן (בקביעות ה"ש) ובז' המעוברות (ראה הלוחות שבטאור"ח לאחרי סתכ"ח. עתים לבניה מאמר טו קביעות אדר הסמוך לניסן). ומכיון שבכל מחזור קטן יש י"ב פשוטות ורק ז' מעוברות (וקביעות ה"ש) הנ"ל דשנה פשוטה – נדירה מאד, דאינה בכל מחזור) – הרי שברוב שנים הן מחוברות. (58) ראה לקו"ש ח"ח ע' 380 ואילך. וש"נ.

(59) תניא פל"ב.

(60) ראה תו"ח נח ד"ה ויהי כל הארץ פכ"ז ואילך (ע' ב ואילך). ד"ה מי מדד תרס"ב. ועוד.

(61) ראה זח"ג עג, א.

(62) ראה עד"ז לקו"ש ח"ט ע' 159 ואילך. וש"נ. וראה לקו"ש ח"ח ע' 115 ואילך.

אות באחד מספרי התורה הכלליים, שכתבתם נעשית למען איחוד כל בני ישראל יחד, ובכך מתגלית הן שייכותו של כל אחד לתורה, והיותו כלול ב(ספר) תורה על-ידי האות שיש לו בספר התורה⁶⁵, והן השלימות של עם ישראל בתור כלל – קהל אחד, שכולם מתאחדים ביחוד אמיתי על-ידי תורת אמת נצחית, יחוד נצחי.

ועי"ז נמהר ונזרז עוד יותר את הגאולה האמיתית והשלימה, שתהיה גאולה פרטית – הקב"ה „אוחז בידיו ממש איש איש ממקומו כענין שנאמר ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל"⁶⁶, וביחד עם זה תהיה זו גאולה כללית בשלימותה – „קהל גדול ישובו"⁶⁷ הנה"⁶⁸, במהרה בימינו ממש.

(משיחות ש"פ ויקהל-פקודי תש"מ, תשמ"ב)

דרך-זה נמצא בגלוי האיחוד בין הכלל והפרט (ויקהל פקודי) בספר התורה:

ספר תורה מורכב ממאות אלפים של אותיות נפרדות זו מזו, וכל פרטי האותיות הללו יוצרים תורה אחת („ויקהל"); ומאידך, כאשר הכל מתאחד לספר תורה אחד ויחיד, בשלימות תוקפו וקדושתו, אזי כל אות בקדושתה מוקפת גויל⁶³, מובדלת משאר כל האותיות⁶⁴.

כי מאחר שישראל אורייתא וקוב"ה כולא חד, הרי היותם של הכלל והפרט מחוברים ומאחדים ביניהם באה לידי ביטוי בספר תורה גם בגלוי.

וזוהי ההוראה ונתינת הכח הניתנת מפרשיות ויקהל-פקודי – להוסיף יותר בזירוז לאחד את כל בני ישראל, ובכלל זה גם בענין שהזמן גרמא – עי"ז שלכל אחד מבני ישראל תהיה

259

(65) ראה סה"מ תשו"ע' 46. סה"מ תש"ט ע' 41 (השני).
(66) פרש"י נצבים ל, יג.
(67) י"ל גם מלשון תשובה.
(68) ירמ" לא, ז.

(63) מנחות כט, א. רמב"ם הל' תפילין פ"א הי"ט. תשו"ע יו"ד סרע"ד ס"ד. אור"ח סל"ב ס"ד. שו"ע אדה"ז שם ס"ה.
(64) וראה לקו"ת שה"ש ה, א. מו, ג. ועוד.
וראה לקו"ש ח"כ ע' 421 ואילך.

